

Gran Hotel de Londres

HOTEL DE PRIMER ORDRE

Habitacions amb telèfon urbà i interurbà :: Habitacions amb banys, dutxes i telèfon

Dr. S. GIL VERNET

METGE-CIRURGIÀ DE L'HOSPITAL DE STA. CREU.-EX PREPARADOR ANATÒMIC PER OPOSICIÓ DE LA FACULTAT DE MEDICINA
CIRURGIÀ :: MATRIU :: VIES URINÀRIES
ESPECIALITAT EN LA CURACIÓ DE LES HERNIES
Consulta de 6 a 9
BARCELONA.- Carrer Nou de Sant Francesc, 5, pral.- BARCELONA

Novíssim aparell para SULFATAR

Construït de COURE ROIG

El que reuneix totes les ventatges de senzillesa en el mecanisme, resistència en el material i construcció esmerada

VEURE'LES ADQUIRIR-LO

Per a proves i detalls al seu constructor

JAUME SAGARRA, Sant Joan, 12 i 14-REUS

VENDA I ARREGLO DE TOTS ELS SISTEMES

PATRIOTISMES

Hi ha varies maneres d'entendre i sentir el patriotisme. El sentiment patriòtic, ja com cosa subjectiva, no és idèntic en tots els individus d'una nació, i adhiu és diferent en unes nacions i en altres, segons. Hi ha qui dona al seu patriotisme un sentit tradicionalista, conservador, acadèmic, podríem dir, perquè, com certs artistes, el patriota d'aquesta naturalesa no viu sino de formulismes—que és una mena de viure sense personalitat.—Val a dir que no tots els qui professen aquest patriotisme el professen de bona fe, per una íntima convicció tançada definitivament a la lògica pura, sino que molts hi veuen, en la preponderància d'aquest patriotisme fals—que és el que més abunda a Espanya—la salvaguarda de tota una serie d'interessos creats que el sistema i el règim actuals comporten. Aquest patriotisme pintoresc de la Espanya de *pandereta* que permanentment és impossible al gran aconteixement, sostenint una neutralitat que en una altra nació fora senyal de inhibició i d'independència, pero que ha fet—i més encara en els actuals moments—que fossim quelcom d'extra-europeu, quelcom de reclòs en sí mateix, estèril a tots els corrents de renovació, de dins i de fora. «El procediment d'aclimatació d'Europa a Espanya—escrivi l'Alomar—ha fracassat. Trasplantem ja, d'una vegada, Espanya a Europa. Aquest patriotisme sense espiritualitat, conservador a ultrança, neutral a tota costa i passí el que passi, és el patriotisme d'una patria que mor de pauperisme i d'inanitat, sense un gest de revolució ni de redreçament, resignada de la seva sort—com si fos única.—Aquest patriotisme—que no és patriotisme—és el que s'ha oposat sempre a les aspiracions de Catalunya des del moment que significava una renovació, en pugna amb el conformisme i la inèrcia que el caracteritzava. Els nostres governs ho toleren tot, fins que se'ls ridiculitzi i es proclami en alta veu la seva inutilitat per l'ac-

ció que deuen realitzar, pero no toleren una cosa que se'ls vagi amb projectes de renovació i de regeneració nacional. El seu mal no vol soroll. Per això estigué molt just en Cambó en dir que pel govern no arribaria mai l'hora oportuna de resoldre el nostre plet. I per això, davant la estúpida afirmació nacionalista de San Sebastián, afirmació d'un poble que es sent renàixer vigorosament al costat d'un altre que declina, les veus cantants d'aquell patriotisme incomprensiu o maliciós feren relluir de nou tota la vella parauleria patriòtera amb la qual volen acusar-nos d'antipatriotes i d'enemics de la unitat espanyola—cosa aquesta que no negarem, per que la unitat de avui no és la unitat que volem, sino una unitat purament material en la qual ha mort tota espiritual unitat possible. Els falsos patriotes són d'un esperit coquí, incapaç de grans empreses. Saben que Espanya, des de dalt a baix, està desconcertada i incapacitada per moltes coses i que només un poderós reactiu pot transformar-la, i acontenten l'esperança en petites incidències com és un canvi de govern i en la possibilitat d'una millor utilització del sistema polític. En canvi, els veritables patriotes creuen que no es tracta pas de fer un sorgit, sino de canviar de roba. Els veritables patriotes—que als ulls dels altres sempre serán antipatriotes—són els qui, lluny d'acontentar-se d'aquestes petites provatures sense èxit, malden, en un o altre sentit, per produir una veritable transformació—no parlem ara dels procediments—de l'estat actual, que acabés d'una vegada amb aquest fals concepte que del patriotisme tenen els mosaistes i els traficants de la Espanya d'avui, i confirmi plenament que, en un país com el nostre, només es pot ésser patriota semblant—i éssent, en cert sentit—antipatriota. El veritable patriota espanyol—remarca l'Alomar en la revista «Espanya», número del 19—els corrents—és aquell que, quan Espanya pugnava contra la llibertat de Cuba i contra l'acció lliberadora dels Estats Units, sapigué proclamar virilment, que Espanya «no tenia raó». Mes, a pesar de tot, per nosaltres, catalans, Catalunya és la patria dels nostres cossos, cada dia més, dels nostres esperits.

JOAN ARUS.

La mort del Mestre

La setmana passada morí a Varsovia l'home eminentíssim, el sàbi per molts conceptes, En Lluís Llatzer Zamenhof, autor de l'idioma auxiliar internacional Esperanto.
Zamenhof naixé a Bjelostok (Polonia Russa) el 15 de Desembre de l'any 1859. A Varsovia cursà la carrera de medicina, obtinguent en 1885 el grau de doctor.
De molt jove és rellevaren en ell grans condicions filològiques. En Zamenhof, entre llengües vives, mortes i dialectes, sumaven cinquanta tres les que coneixia. Esdevingut un perfecte poliglota, tingué la felicíssima idea d'assajar un projecte de parlar auxiliar internacional; que tenia l'lest l'any 1887 i que firmat «Esperanto» (el que espera) gramàtica i vocabulari manuscrits envià an En Tolstoi demanant-li la seva autoritzada opinió. I En Tolstoi, abans de transcórrer quinze dies li contestava en esperanto, el felicitava pel futur èxit de la gran obra que el món encara no coneix i l'aconsellava que la dongués a la publicitat.
El doctor Zamenhof seguí al peu de la lletra els consells de Tolstoi i el coneixement de sa magnífica obra s'anà divulgant, aixamplant-se, arribant avui a ésser coneguda en tots els països de l'Univers.
En Zamenhof ens ha deixat traduídes al esperanto, obres tan notables com «Hamlet» del gran Shakespeare; la millor comedia de N. V. Gogol, «El Revisor»; els celebrats drames de Schiller, «Els bandolers» i «Ífigenio en Taurides»; «La senyoreta del mar», de Andersen; la comedia de Molière «Jordi Dandin». Havia traduí i publicat en un volum «Els Salmes» de la Bíblia; i en altre volum hi publicà un altre gran troç d'aquella obra sots el títol de «La Predikant». Ens deixà també, entre moltes altres, la millor obra de text que coneixem en esperanto, «Fundamenta krestomatio». Era un home modestíssim, ens ve una nota a la memoria: Quan se constituí el

grup esperantista de nostra ciutat s'acordà nomenar-lo President Honorari, lo que se li comunicà immediatament; i a volta de correu ell contestava agraint la deferència constatada i pregant que en lloc de president se'l nomenés soci honorari solzament.
L'autor de l'esperanto vingué a Catalunya l'any 1909 en els primers dies del mes de Setembre quan la celebració del V. Congrés internacional que presidí nostre bon amic En Frederic Pujolà i Vallés. En Zamenhof retornà a son país encantat de la nació catalana i sobre tot del caràcter dels seus habitants, dels qui més tard n'escrivia «que eren els mortals més afables que havia conegut en ses excursions per tot el món».

El gran home, l'eminent poliglota, ha mort jove encara, ell podia donar-nos molts més fruits de son gran talent. Ell serà plorat per tothom, malgrat atravesar un període de conflagració mundial.
Haurán estat motius de la gran guerra els que han influït en la seva mort? Casí ho dubtem, car an ell l'estimaven uns i altres. D'ensà la guerra n'hem sapigut molt poques coses, entre elles la de que quan la presa de Varsovia pels teutons, gran nombre d'aquests, els que eren esperantistes, varen córrer a oferir llur respecte i salutació al mestre venerat i venerable.
Zamenhof ha mort, pero la seva obra queda. Plorem an ell i desitgem-li pau en son etern descans, mentres els seus deixebles breguem infadigablement per a aconseguir l'hermós ideal que acarona va l'immortal Mestre.
ENRIC AGUADÉ I PARÉS.

L'activitat aèria, que fou molt gran, permeté als pilots anglesos obtindre importants èxits. Sis avions alemanys han sigut derribats en combats aèris i s'han aplastat contra terra; altres quinze foren obligats a aterritzar, desamparats. En un combat aèri, una esquadrilla de vuit aparells alemanys fou atacada per dos dels anglesos, que n'han fet caure dos dels adversaris i han obligat a un tercer a aterritzar desamparat. Ademés dels aparells derribats en combats aèris, un avió alemany fou derribat pel canons especials anglesos i un superdrackens ha sigut destruït.

Quatre dels britànics no han tornat. Durant la nit del 22 l'enemic evacuà el restant de la posició de Latabulat, de la que havien conquerit els anglesos alguns punts. Al dia següent continuà la persecució; fent presoners i agafant un obús de 14 centímetres. Ha començat el atac a una nova posició alemanya.
En els demés teatres de la guerra no ha canviat la situació.

Crónica obrera

EL PRIMER DE MAIG
El Comitè Nacional del partit socialista ha publicat el consabut manifest convidant a les organitzacions obreres i socialistes a celebrar la Festa del Treball.
Per a unificar el pensament del proletariat espanyol en els actes de dit dia el citat Comitè proposa que'l fi de la pròxima movilització obrera sigui:
D'una part:
Condemnar als culpables de la horrenda lluita que afigeix a l'Humanitat.
I expressar el viu desig de que acabi prompte, amb la derrota de quins la provocaren.
D'altra part:
Protestar contra la intervenció de la força pública en els conflictes entre el capital i el treball.
Protestar contra la conducta del Govern per no haver pres mides eficaces en evitació de la carestia de les subsistències i de la carencia de treball.
Reclamar lo que a continuació s'expressa:
Jornada de vuit hores, com punt principal de la lleislació protectora del treball.
Realització d'obres que ocupin a tots els treballadors parats.
Mides eficaces per a obtindre l'abaratament de les subsistències.
Terminació de la guerra del Marroc, i en tant aquesta duri, que hi vagin els fills dels rics com hi van els fills dels pobres.
Unitat de furs; supremacia de la jurisdicció civil; immediata abolicció de la llei anomenada de Jurisdiccions.

LA GUERRA

PROSSEGUEIX L'AVENÇ ANGLÈS
MÉS DE 1.000 PRESONERS EN UN DIA.
La lluita prossegueix sense interrupció en les dos vores del Scarpe, on els anglesos s'han apoderat d'una important posició enemiga.
Les operacions del dia se senyalen pel nombre i la violència dels contra atacs alemanys, que han costat grans pèrdues als assaltants.
L'aldea de Gaizelle ha caigut en poder de les tropes britàniques amb ses organitzacions defensives en una extensió de més de tres kilòmetres i mig al sud, fins el cementiri de Roeux. A la vora dreta del Scarpe han realitzat un avenç sobre un extens front al sud-est de Monchy-le-Preux i s'han apoderat de la aldea de Guemppe.
Els presoners fets durant el dia no han sigut encara comptats, pero son número és certament molt superior a 1.000.
També han avençat vers Souchez, al sud-est de Lens.

Aprobació del projecte d'extensió de la llei d'Accidents del treball als obrers del camp.

Reducció de la jornada de treball als obrers de la dependència mercantil.

Supressió del treball nocturn en el ram de la panaderia.

Fixació de la jornada de treball dels obrers de l'industria textil amb arreglo al real decret de 24 d'agost de 1913.

Aprobació del Códic miner, sollicitat insistentment pels obrers de dita industria.

Reglamentació del treball dels obrers del mar.

Responsabilitat dels quetes, oficials i classes de la guardia civil per les mides de repressió realitzades per les forces a ses ordres en els conflictes suscitats entre patrons i obrers, exigible davant els tribunals ordinaris i en virtut de quere-

llia dels ofesos o de sos hereders o representants legals;

Ampliació de l'amnistia concedida pel Govern a tots els condemnats i processats per delictes polítics i socials, de manera que compregui als sublevats de la fragata «Numancia» i als processats de Benagalbón, Cullera, Penagos, Alburquerque, Manzanares, etc.

En la sessió última de l'Ajuntament ressorgí aquell Sardá tant deliciosament sainetes que un dia declará en ple Consistori que votava en pro de determinat dictamen perque els nacionalistes votaven en contra. Pobre home! Explicá el senyor Sardá la causa de la seva destitució i després digué que no sabia com prendre el sentit de les paraules «para el mejor servicio», amb que fou rellevat en el càrrec.

Exactament, en la mateixa forma que fou destituit el senyor Sardá, ho fou el senyor Bonet, i sempre s'empleen les mateixes paraules i es diu lo mateix en tots els decrets en que és rellevat un alcalde de R. O. que s'obstina en no presentar la dimissió encara que li demanin reiteradament els seus superiors geràrquics, com ocorregué en el cas del senyor Sardá.

Peró el senyor Sardá aixó ho ignora, com ignora tantes altres coses que felen d'ell un alcalde ben poc enterat i capacitat per al càrrec.

«Las Circunstancias» al ressenyar la sessió última de l'Ajuntament, com que el seu objecte és bombejar als conservadors, apareix que sembla, més que el «decano de los diarios republicanos españoles», el «Iris de Paz» o el «Semanario Católico».

Si fins s'enfada amb l'Adserá i li retreu el seu matrimonicanònic, perque digué que l'enterro de les víctimes de la piròtècnia Gassull devia ésser civil! També es repenja «Las Circunstancias» en alló de que l'alcalde feu sortir la professó de Pasquetes mitja hora més tart de la senyalada, i en apoi de lo manifestat pel senyor Salvat, diu que, efectivament, ells, els del diari possibilista, saben que si la professó sortí més tart fou perque els senyors Simó i Sagalá perderen temps fent-se llimpiar les botes! Han vist, vostés, més malicia... clerical!!!

Amb l'excissió dels conservadors de la Patriótica, se's produí un fenomen extraordinari. Aquells elements que eren els més combatuts pels possibilistes; que eren presentats, adhuc, com la nota ni-

gra d'aquella Conjunció, avui s'han redimit com aquell qui diu de les passades culpes, als ulls dels possibilistes, en forma que no tenen perque compartir cap reponsabilitat amb els qui foren fins fa pocs dies els seus companys de majoria consistorial, per l'obra realitzada conjuntament al Municipi durant els tres anys últims. Aixís ho entenen els propis conservadors, per auto-sugestió, o pel que sigui; el cas és que aquests senyors també es permeten el luxe d'acusar a la majoria de mala administradora, havent amb ella fins abans de ahir compartit les tasques consistorials formant part de la mateixa.

Además, els conservadors obliden que durant més d'un any han tingut l'Alcalde que el senyor Sardá ha sigut fins ara l'únic alcalde que ha tingut la Patriótica. Durant el primer bienni de l'actuació de la majoria patriótica, l'alcalde fou un possibilista. Doncs, bé, ¿és que volen aquesta gent aparentar ignorancia sobre l'importantíssim paper que despenya l'alcalde en l'administració municipal? Ell és l'ordenador de pagós i l'executor dels acords de l'Ajuntament. D'ell depén, principalment, doncs, la marxa administrativa i el desenrotlló económic del Municipi; essent la seva la major de les responsabilitats per quant són també majors les seves atribucions. De manera que... senyors, no empenjar i que cada pal aguantí la seva vela.

Nostre amic Cavallé, en la sessió última de l'Ajuntament, sollicitá les dades precises per a sapiguer d'una vegada i poguer-la exposar al públic, la situació económic de l'Ajuntament amb relació a la gestió dels possibilistes i de l'actual i anterior majories.

Es precis que sápigat el poble, amb xifres que no menten, la veritable situació de l'Ajuntament, que cap l'ansemp que servirán per a orientar-lo en la formació del seu judici sobre l'actuació de uns i altres, serán la base o el fonament d'una futura actuació que permeti desenrotllar l'administració municipal amb més desembrac i prófit per a la ciutat.

Molt bé pels nostres amics regidors, i a veure qui serà capaç de contendir amb ells, amb dades a la mà! Ningú! Al menys cap conservador ni possibilista. O, si no, a les proves ens remetem.

PER A GUÉLL i BOFARULL

En el número 88 de «Las Circunstancias», corresponent al 15 del present mes apareixeren unes línies baix el títol que encapçalaven aquestes i avalades amb ta firma, que diuen textualment així:

«En el setmanari «L'Estisora», sot el pseudònim La Compesa de Tresbenóls, apareixeren dos articles intitolats «Follies perilloses» i com sigui que foren adaptats a la nostra parla d'unes narracions de l'autor francès Guy de Maupassant, al objecte de posar les coses clares i d'evitar males interpretacions que podrien perjudicarme moltíssim, jaig constar, que per oblit del corrector de proves de dit setmanari, van sortir sens la següent indicació»

(Autor: Guy de Maupassant)

(Adaptació al català)

No dubto que l'esmentada aclaració, reflexe concís de la veritat, desvirtuará per complet algunes versions injustificades, que algú volent aprofitar l'ocasió, s'ha permès emetre contra la meua humil persona l'al ensemp, no's donará altre sentit a lo succés, que lo que en sintessi representa.

Guéll i Bofarull.

Ciutat, 14 d'abril de 1917

Com sigui que lo que tan descaradament afirmes és una solemne mentida, he de aclarir, a fi de que les coses quedin en son verdader lloc, que'ls treballs que nomenes se troben en el llibre «La mancebia», degut a la ploma de Guy de Maupassant, d'on tu vas PLAGIARLOS sorprenent la bona fe de la redacció de «L'Estisora».

Aquesta és la veritat; veritat que jo dono a la publicitat per a escarment de literats sens vergonya, que s'entretenen en crear-se personalitat donant com fruit de sa collita, lo que solament ha costat el treball de SABER-LO PLAGIAR.

I res més.

ANGEL PALLEJA
Director de «L'Estisora».

Reus 23 abril 1917.

Informació

Escola de Viticultura i Enologia de Reus

Observacions Meteorològiques

SISTEMA DE ALERAS		ALERAS	
Baròmetre corregit a 0°		753.6	752.0
TERMOMETRE	Sol.	19.8	
	Ombra..	17.5	
PSICROMETRE	Idem humit.	9.6	11.1
	Idem ombra	7.1	8.6
Humitat relativa de l'aire	Termòmetre sec.	14.1	17.2
	Idem humit.	9.6	11.1
Densió del vapor acós	Idem humit.	55.4	69.4
	Idem ombra	6.6	6.8
ANEMÓMETRE	Velocitat del vent.	0.	0.
	Velocitat del vent.	18.9	36
PLUVIOMETRE	Idem	0.	0.
	Idem	0.	0.
Evaporímetre	Idem	2.7	1.5
	Idem	0.	0.
Estat del cel	Idem	Ras	Ras
	Idem	0.	0.

Foment Republicà Nacionalista

Rectificació del Cens electoral

AVIS IMPORTANTÍSSIM

Des del 21 d'abril al 5 de maig està oberta la rectificació del Cens electoral. Les llistes d'inclusions i exclusions estan exposades als baixos de les Cases Consistorials.

Foment Republicà Nacionalista es cuida de fer inscriure als que no hi son de rectificar els noms equivocats.

Per a lo primer és necessari la presentació en les seves oficines d'un Certificat del Padró Municipal, que faciliten gratis en la Secretaria de l'Ajuntament, el Certificat de naixement, que igualment proporcionen en el Jutjat Municipal.

Per lo segon, una nota ben detallada de l'alteració de noms o cognoms.

Nota. Per a figurar al Cens electoral és indispensable tindre 25 anys d'edat i portar-ne per lo menys dos de residència en aquesta ciutat.

Continuant la tanda de conferencies organitzada per l'Ateneu Obrer, demà dijous, disertará sobre el tema «Cooperatives de consum» el digno president de la Diputació provincial i volgut amic nostre En Ramón Vidiella.

Com de costum, l'entrada serà pública, quina circumstancia, unida a lo interessant del tema, farà que hi assisteixi nombrosa concurrencia.

El passat diumenge se celebrá a Riudecols la festa de l'Arbre, quin acte, segons noticies que rebérem, revestí verdadera importancia i lluiment.

En el cas improbable de reunir-se suicient nombre de senyors regidors, aquesta nit l'Ajuntament celebrarà sessió de primera convocatoria.

Banc de Reus de Descomptes i Préstams

Ers encarreguem de reusar les amortitzacions per medi dels cupons que se'ns presentin al cobro, donant avis als interessats en el cas de sortir-los algun títol amortitzat, sense assumir cap responsabilitat per aital servei.

Persones arribades de la Conca de Barberá diuen que a causa dels últims frets pot donar-se per perduda la cullita d'ametlles.

L'Ajuntament de Terrassa, a proposta del regidor senyor Colomer, ha acordat constés en acta el sentiment de la Corporació per la mort del doctor Zamenhof, autor de l'esperanto, i deixar el saló d'actes de l'Ajuntament als esperantistes d'aquella localitat per a celebrar-hi una sessió neerològica.

Avui se veurán, davant la Comissió mixta de reclutament, els expedients de revisió i excepcions dels minyons dels pobles d'Arnés, Ascó, Batea, Benifallet, Bot, Caseres, Corbera i Fatarella.

El soci de la Joventut Nacionalista Republicana, N'Arcadi Cartañá, ha sigut agraciad en el sorteig mensual amb el llibre «Los alemanes en Bélgica», obsequi de dita entitat als seus socis.

En els aparadors de l'establiment de material elèctric que don Josep Lozano acaba de traslladar al carrer de Montecols, hem vist exposada una magnífica quina elèctrica, de fabricació anglesa, que crida forsa l'atenció per ésser la primera que s'ha vist en nostra ciutat.

Aquesta quina té fora, tres fogons, i està provista d'un registrador, per mitja del qual pot saber-se, en tot moment, en quina temperatura es troba, poguent-se además graduar la corrent. El seu consum és molt relatiu.

Aprofitem aquesta ocasió per a felicitar al senyor Lozano, per haver montat a Reus un establiment elèctric amb tots els adelantos que dins aquest ram es coneixen.

Evitará V. infeccions intestinals usant AIGUA IMPERIAL

Farmacies: Serra, Punyed, Carpa i Benet. Droguerías: Roca i Ribas, Cor, Epicerie.

El governador civil i l'alcalde de Barcelona estan estudiant el projecte de substituir l'enllumenat públic a gas per mitja de la electricitat, donada l'actual crisi del carbó.

Per insolentar-se amb els guarda-termes, ahir fou detingut un veí d'aquesta ciutat que recullia herba en propietat ajena.

El senyor governador civil ha comunicat als alcaldes de la provincia la derogació de la suspensió de les garanties constitucionals.

Xorisso de Vich marca GARRIGA

és sens dubte el millor per l'excel·lent qualitat de les cars amb que está elaborat.

De venda a Reus: Roca i Ribas, Joan Malet, Joaquim Llorens, Joan Cardona, Daniel Borrull, Salvador Sedó, Antón Cañellas, Ramón Rodón.

Se'ns prega cridem l'atenció del senyor governador de la provincia sobre l'abus intolerable que está cometent la Companyia del Nord en el servei de Reus a Tarragona, doncs son molts els dies que els trens que pujen de Tarragona no arriben a l'estació, sinó que's paren en el pont del camí del Roser, distant alguns cents metres d'aquella, i havent els passatgers d'acabar de fer el trajecte a peu.

No tindria manera la primera autoritat de la provincia de que acabessin aitals anomalies?

A instancia de varis socis, la Secció Excursionista del Centre de Lectura es organitzant una excursió a l'ex-mostrir de Santes Creus.

Varies entitats agrícoles, industrials i comercials de Tortosa, han elevat una instancia al ministre de Foment sollicitant es recabi de la societat concessionaria del pont de Nostra Senyora de la Cita concedeixi el trànsit públic gratuít per dit pont.

ATENEU OBRER

Conferencia pública

Demà dijous, dia 24 a les deu de la nit, a càrrec d'En

Ramón Vidiella Balart

sobre el tema

Les Cooperatives de Consum

La Directiva de la Cambra agrícola ha rebut un telegrama donant-li noticia de que el Govern italiá ha concedé permís per a exportar el carregament de sofre adquirit i pagat per les entats agrícoles d'aquesta comarca.

Se dona per segur que dintre duns dies arribará al veí port el mentat arregament.

Se troba completament restablert la sa enfermetat el metge don Antoni Bages i Carey, qui s'ha encarregat novament de la seva consulta.

Definitivament s'ha acordat celebrar al Vendrell, el dia 13 de maig, la III Assemblea de la Lliga Esperantista de aquesta provincia, a la que segons nostres noticies hi pendrán part gros nombre d'esperantistes.

S'han concedit pensions anyals de 500 pessetes als supervivents de la guerra de Africa, Pau Tomás Espina, i Josep Sanahuja Sabaté, residents en aquesta provincia.

Secció Oficial

EDICTE

Repart general Any de 1917

Don Joan Sagalá Cavallé, Agent executiu de l'Ajuntament de Reus.

Faig saber: Que pel M. I. Sr. alcalde s'ha dictat en el dia d'avui la següent Providencia:

«Mitjansant no haver fet efectives ses quotes els contribuents inclosos en la anterior relació, pel concepte de Repart general corresponent al primer i segon trimestres d'aquest any i atrassos, durant els períodes voluntaris de cobrança que a l'efecte se'ls senyalaren, cumplint lo preceptuat en l'article 50 de la Instrucció de 26 d'abril de 1900, declaro a dits contribuents incursos en el primer grau d'apremi, que consisteix en un 5 per 100 sobre el total import dels seus respectius deutes; en la intel·ligencia de que si en el plaç de tres dies no satisfan el principal i recàrrecs referits, els parará el perjudici a que hi hagués lloc i incurrirán els morosos en el segon grau d'apremi amb nou recàrrec de 10 per 100 sobre dit import i l'execució contra llurs béns.

I en compliment de lo que disposa l'article 52 de la citada Instrucció, se publica el present Edicte, pel que anuncio als contribuents el dret que tenen de solventar els seus descoberts amb el recàrrec del primer grau d'apremi, a quin efecte permanixeré en aquesta localitat i lloc de costum, durant els dies 24, 25 i 26 del corrent i hores de les 9 a les 13 i de les 16 a les 18.

Reus 23 d'abril de 1917.—L'agent, Joan Sagalá.

Publiqui's el fixi's aquest Edicte en els llocs de costum.

Reus 23 d'abril de 1917.—L'alcalde, Josep Simó.

Registre Civil

INSCRIPCIONS DEL DIA 24 ABRIL 1917

NAIXEMENTS

Assenci Vilar Vilá.

DEFUNCIONS

Agustina Guasch Sabaté, 44 anys, Castellar, 78.—Maria Amill Puig, 73 anys, Closa Freixa, 15.—Rosa Toró Benages, 50 anys, Sant Francés, 1.—Francesc Sanahuja Nolla, 68 anys, Casa de Camp, 94.—Anton Barús Fàbregas, 89 anys, Cren Vermella, 8.

MATRIMONIS

Cap.

Institut de Bioteràpia i Laboratori Microbiològic Clínic del Dr. A. FRIAS
VACUNACIÓ CONTRA LA

RABIA

La vacunació deu començar abans d'haver transcorregut 10 dies després de la mossegada
Diagnòstic o revelació experimental de la rabia en els animals causants de les mossegades. Anàlisis bio-normals i patològics.—Arraval baix Jesús, 33: Reus

Sense aquesta marca

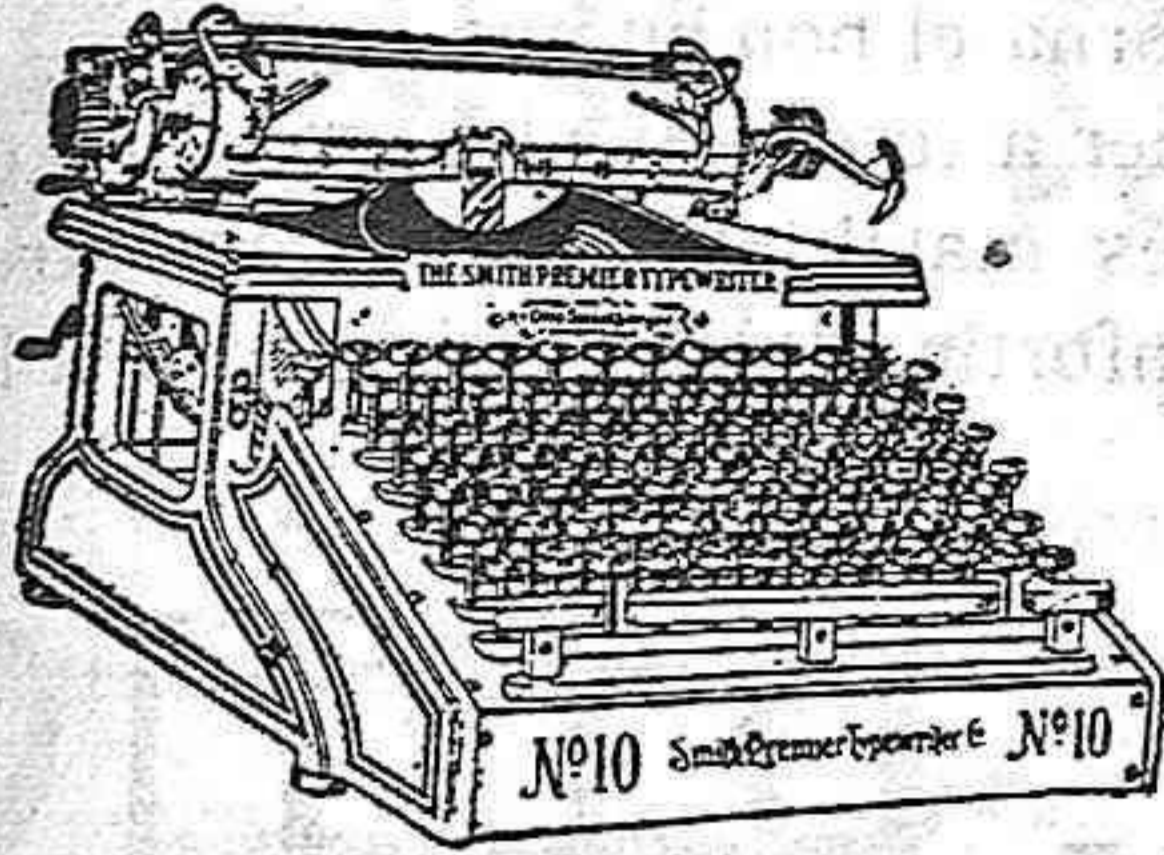
l'aparell NO és un GRAMÓFON
— CATALÈGS GRATIS —

Companyia del Gramófon - SOCIETAT ANÓNIMA ESPANYOLA

Èxit colosal dels célebres artistes
TITTA RUFO I CARUSSO
en discs marca GRAMÓFONO

De venda: **R. PERPIÑA** - Carrer Major, 22 - REUS
Despatx: 24, pral.

Dipòsit de Relletgeria. - Relloges de butxaca i Despertadors des de 2'90 pessetes.

Màquines d'escriure

Smith Premier n.º 10

Completament noves

::: garantides :::

Ultima paraula en màquines d'escriure. El model núm. 10 és l'admiració del món enter. La màquina SMITH PREMIER núm. 10 és la única que's garanteix per deu anys. Qui sigui un bon defensor dels seus interessos, no adquirirà cap màquina d'escriure, sens abans pendre a prova la SMITH PREMIER N.º 10, visible.

AGENT UNIC per a la venda a REUS
FRANCESC FUSTÉ, St. Llorenç, 1, 2.ª, Tel. 275

Accessoris i cintes per a màquines de tots els sistemes.—Màquines d'escriure d'altres marques reconstruïdes i aparentment noves A QWALSEVOL PREU

XOCOLATA GARCÍA

L'absoluta puresa dels seus components acrediten que és la millor

FÀBRICA I DESPATX: carrer Castelar, 12-Reus

CAFÉS DE LES MILLORS PROCEDENCIES, TORRAT DIARIAMENT

Secció Comercial Ferrocarrils

CANVIS CORRENTS
DON'S PER LA JUNTA SINDI AL DEL COL·LEGI DE CORREDORS DE COMERC DE LA PLAÇA DE REUS

EXTRANGERS

Londres 90 d'l.	operacions	diner
Idem xequ.		
París idem..		
Berlín idem..		
Marsella vista..		
Hamburg vista..		

VALORS LOCALS

Canvi anterior de operacions	Valor nominal pesetas	Oport. còmb.
49 Gas Reusense..	250	---
61 Industrial Harinera.	500	---
625 Banco de Reus de Descuentos i préstamos.	500	---
500 Obligacions Electra Reusense..	500	---
25 Companyia Reusense de Tranvies, S.A.	250	---
200 dem id., Serie B.	500	---
400 Bectra Reusense..	500	---
2600 Institut P. Mata.	2500	---
575 Institut P. Mata.	500	---
150 Empresa Hidrofòrica	369'50	---
520 Obracions Manicomio Reusense..	500	---
Carbros de Teruel	500	---
75 Pantà de Mudecanyes.	50	---

Servei de trens que regeix des de ler. de juliol de 1915

DE REUS A BARCELONA

Surt 5'03 per Vilanova; arriba 8'48 m
» » Vilafranca; » 9'38
» 7'25 » » 9'23 e
» 8'49 » » 13'27 m
» 14'13 » » 17'42 c
» 17'16 » Vilanova » 21'44 o
» » Vilafranca » 20'37
» 21'25 » » 23'28 r

DE BARCELONA A REUS

Surt 5'26 (trasb. Roda); arriba 9'23 m
» 8'33 » » 10'36 r
» 9'20 » » 12'47 c
» 13'00 » » 16'15 o
» 15'23 » » 19'24 m
» 19'49 » » 21'53 e

DE REUS A TARRAGONA

» 12'54 » » 13'24
» 9'56 » » 10'30 m
» 14'30 » » 15'00 m
» 18'80 » » 18'35 c
» 20'50 » » 21'34 m

DE TARRAGONA A REUS

Surt 7'35 » arriba 8'10 c
» 12'17 » » 12'45 m
» 16'35 » » 17'14 m
» 19'25 » » 20'03 m

DE REUS A FALSET I MORA

Surt 7'17 » surt 9'27 » arriba 10'37 m
» 10'41 » » 11'19 » 11'14 r
» 13'17 » » 14'24 » 14'58 c
» 16'30 » » 18'57 » 19'47 m
» 19'49 » » 21'11 » 21'47 m
» 22'01 » » » 23'05 e

DE MORA I FALSET A REUS

Surt 6'13 » arriba 7'17 e
» 6'30 » surt 7'42 » 8'39 m
» 7'01 » » 8'43 » 10'19 m
» 12'17 » » 13'11 » 14'03 e
» 17'27 » » 19'12 » 20'59 m
» 20'14 » » 20'48 » 21'20 m

DE REUS A LLEIDA

Surt 8'22 » arriba 11'22 c
» 13'35 » » 20'50 m
» 17'59 » » 22'13 m
» 20'30 » » 0'22 m

DE LLEIDA A REUS

Surt 5'30 » arriba 9'46 m
» 8'29 » » 12'29 m
» 11'56 » » 20'17
» 15 » » 17'58 c

LÍNIA DE VALÈNCIA

Surten de Salou per a València
6'11—(fins a Benicarló)—9'18—11'15—
17'07—(fins a Benicarló)—0'02.

Arriben a Salou de València
4'19—9'17—(procedent de Benicarló)—
15'45—18'38.

Companyia Reusense de Tramvies

Servei de trens que regeix des del dia 1 d'Abril de 1917

Sortides de Reus (Arraval Robuster)	Sortides de Salou
Tren n.º 26 a les 7'55	Tren n.º 25 a les 9'15
» 12 » 15'33	» 11 » 16'45
» 36 » 17'05	» 35 » 18'10

En els diumenges i dies festius s'expediran bitllets d'anada i tornada a 0'60 valders per al retorn per tot el dia de sa expensió i en tots els trens.

Gran Servei de Carruatges

De Montroig a Reus i viceversa

SORTIDES

MONTRIOG	REUS
5 i mitja	7
9 i mitja	9 i mitja
12 i mitja	15 i mitja
17 i mitja	17 i mitja

PUNTS DE PARADA:
A Montroig, Casa Sabaté.
A Reus, Carrer de Sant Joan, Guarnicioneria den Baldrich.
Dit servei començarà el 1 març de 1917

TELEGRAMES

Madrid 24.

DE FOMENT

EL QUEFE DEL GOVERN.—LA FAMOSA NOTA DIPLOMÀTICA.

El senyor García Prieto ha rebut als periodistes aquest migdia i els ha manifestat que l'ha visitat el ministre plenipotenciari de Portugal senyor Vasconcellos per a donar-li les gracies per la Gran creu de Carles III otorgada a l'Alfons Costa. Li digué que's proposava visitar també al rei per a expressar-li son agraïment per dita concessió, per ésser la primera condecoració que s'otorga a un polític portugués després de l'instauració de la República a Portugal.

Els periodistes preguntaren al senyor García Prieto quan anava a facilitar-se el text de la nota dirigida a Alemanya.

El president contestà: D'això volia parlar-los. No soc partidari de donar publicitat a la nota. Si no hagués sigut redactada pel Govern anterior i el compromís que contragué el comte de Romanones de donar-la al públic, jo no la publicaria.

I encara així, parlaré amb el comte de Romanones per a exposar-li les raons que existeixen, a mon judici, en contra de la publicitat de la nota.

En aquests moments les qüestions se enverinen amb la discussió.

Es clar que estic obligat a enterar al país en línies generals de totes les negociacions, però sense descendir als detalls, sens perjudici de donar compte, en son dia, al Parlament.

De manera que en lo successiu no donaré a la premsa per a sa publicació cap document de caràter diplomàtic.

Afegí que questa tarda conferenciaria amb els embaixadors d'Alemanya i de Austria i que ja parlà amb els representants de les potencies aliades.

Un senador conservador que's trobava present digué que'ls embaixadors de països aliats estaven satisfets de la nota del Govern i de la conversació que havien tingut amb el quefe del Govern.

El president digué aleshores: Aixó'm complau molt.

Un periodista interrompé: I els conferenciants d'aquesta tarda sortiran també satisfets?

El president: No ho sé. Jo aixís ho crec, però el meu desig major és que arribi a quedar satisfeta Espanya. M'interessa desfer l'equívoc que hi havia a l'entorn d'aquest Govern.

Preguntat a prop de qué hi havia de la provisió d'alts càrrecs, digué:

—Hi haurà que afegir la subsecretaria de la Governació, puig el senyor Alvarez Mendoza ha dimitit.

Fa temps que'l senyor Alvarez Mendoza volia anar-se'n. No ho feu per que no's cregués que hi havia divisions en el partit, i ara aprofita la oportunitat per a deixar el càrrec.

Es home poc donat a ocupar alts llocs, i té el concepte de que aquests no's deuen vincular molt temps en la mateixa persona. Ara vol anar-se'n a casa i dedicar-se a ses labors professionals.

El governador de Barcelona m'ha donat compte de la inauguració de la Exposició d'Art francès, acte en el que ha pronunciat un discurs el ministre de Belles Arts de França i ha parlat també l'alcalde.

El duc d'Almodóvar del Valle ha dit que l'ha visitat una comissió d'obres de la canalització del Manzanares, presidida pel diputat a Corts comte de Santa Engracia, per a gestionar que s'activin els expedients d'expropiació.

Hi ha crèdits per als gastos dels treballs—digué el ministre—pero falten per a les expropiacions i hi haurà que demanar un crèdit extraordinari a Hisenda amb el fi de que no's paralitzin les obres, en les que hi tenen ocupació uns mil obrers.

He presidit el Comitè de Transports terrestres. Estem preparant una Reial ordre relativa al tràfec, de la que tal vegada podré donar noticia demà.

He rebut infinitat de visites de comissions.

S'ha reunit la comissió permanent del Consell Superior de Foment, despatxant assumptes de tràmit.

Contestant a preguntes dels periodistes, negà que vagi a canviar la cartera de Foment per la d'Estat, com ha dit algú periòdic.

EL SUBSECRETARI

DE LA GOVERNACIÓ

Aquesta tarda ha rebut als periodistes el senyor Alvarez Mendoza i els ha confirmat la noticia de la seva dimissió del càrrec de subsecretari de la Governació.

S'assegura que serà nomenat per a dit càrrec el senyor Navarro Reverter i Gomis.

DIMISSIÓ

El senyor Pérez Caballero ha dimitit amb caràcter irrevocable la Comissaria regia del Canal d'Isabel II.

TOPAMENT DE MOTOS.

SET FERITS

Aquesta matinada s'ha sapigut que en la carretera de la Corunya han topat dos motocicletes, una perteneixent al Centre Electro-Tècnic i altra propietat d'un particular.

A conseqüència de la topada han resultat dos ferits greus i cinc lleus.

A LA MEMORIA DEN DICENTA

Els primers actors i directors de les companyies artístiques de quasi tots els teatres de Madrid s'han adherit a la idea de representar en un mateix dia «Juan José» com homenatge a la memoria den Dicenta.

LA SAGNIA DEL MARROC

Durant el mes de febrer s'han gastat al Marroc 5.330.592 pessetes.

COMISSIÓ D'AGRICULTORS

CATALANS

Una comissió d'agricultors de la costa catalana, presidida pels alcaldes de Premià, Mataró i Argentona, ha visitat al ministre d'Hisenda per a demanar-li que autortzi l'exportació de patata primerenca, que's consum a Anglaterra.

Per a no crear dificultats, dits agricultors es comprometen a enviar patata on ne faci falta i a que no pugi de preu.

Segons han manifestat els comissionats el ministre és d'opinió contraria a autoritzar la exportació.

Imp. Sanjuán Germàns.—Reus

EI CAS MES SENZILL DE TOS; LITINOIDES SERRA EL RECONSTITUENT MILLOR

el refredat més simple; qualsevol lleugera inflamació, més que afeccions transitories constitueixen un perill serio i constant. La TISIS, BRONQUITIS CRÓNICA, l'ASMA, etc., són ben sovint el resultat de catarros mal cuidats. Les

Primera sal litínica fabricada a Espanya per a la obtenció de

riquíssima aigua de taula

Exigiu sempre el nom Litinoides Serra sobre fons blau i tindreu la garantia de que la bossa és llegítima, essent l'únic veritable remei per a prevenir i curar malalties de l'estómac, fetge, ronyons, mal de pedra, etc. Proporcionen una aigua pura, fresca, carbònica, deliciosa de gust.

Es venen en capses de 12 paquets a 1 pesseta; de 50 paquets a 3'65 pessetes; de 100 paquets a 7 pessetes,
UN PAQUET SOLT: 10 CÉNTIMS.

és aquell que basant-se en teories científiques admeses universalment proporciona a l'organisme empobrit un immediat alivi i la reparació progressiva de les forces perdudes. La

Enofosforina Serra

agradable al paladar com la més fina de les begudes, té una acció vivificant tal que pot dir-se que REFA el cos rendit per l'anèmia; remineralitza la matèria gris, aclareix la ment i retorna el bon humor.

Es indispensable per a totes aquelles persones convalescents de llargues malalties, per a combatre la vellesa prematura, enfortir al débil i vigoritzar a l'impotent.

Pastilles Serra

compostes de balsàmics, antisséptics i espectorants que tenen la facultat d'aliviar i curar tota mena de TOS i enfermetats de les vies respiratòries són el remei millor que pot recomanar-se en la seguretat d'obtenir prompts i satisfactoris resultats.

Calma la tos ràpidament, estava el pit, descarrega els pulmons i fan desaparèixer tot seguit la fatiga que oprimia y dificultava la respiració.

ES VENEN A DOS RALS CAPSA.

FARMACIA SERRA - Arraval de Santa Agna, número 80 - REUS

Nova làmpara estrangera

Làmpara Nitrogen

Dispot 1/2 Watt

Gran potencia llumínica : Consum veritat : Duració sens rival
DEMANEU-LA A TOTS ELS BONS ESTABLIMENTS D'ELECTRICITAT I A VOSTRES ELECTRICISTES

Concessionari i dipositar per a Espanya i Portugal:

Piutarc Teixidó. - Carme, 35. - Barcelona

Per a demandes, dirigir-se a la tenda de material elèctric, CARME, n.º 35 (prop de les Rambles). - BARCELONA

Representant en aquesta provincia **JOSEP BALDRICH** Carrer Sant Elies, 2, 2.ª, 1.ª. REUS

Abans de comprar cap trajo fixeu vos en els aparadors de la

Sastreria Queralt

La casa millor assortida de Reus

MONTEROLS, 35

((Bar Americano))

Arraval de Robuster, núm. 26

ES EL BAR PREDILECTE DEL PÚBLIC

CAFÉ PAMPA EL MÉS AGRADABLE I DIGESTIU

LICORS DE TOTES CLASSES

ESMERAT SERVEI

MAGÍ SOLER REUS

Sabó GARAGOL

El millor per a rentar roba
50 CÉNTIMS PASTILLA

DIPÓSIT: Antiga Casa Coder, Plaça de la Constitució, 16

VENDA:

- MAGÍ MARTÍ, Jovera, 4
- MANUEL VIDAL, plaça de la Sang, 32
- ANTON PORQUERAS, Font, 1
- DANIEL BARRULL, Estrella, 2
- SEBASTIÀ PAMIES, Sol, 13
- ANGEL OFICIAL, plaça del Rei
- PERE MARTI, Raseta de Sales, 12
- JOAQUIM LLORENS, Plaça Castell.
- TOMÁS HORTONEDA, Portal de Jesús

L'Hidráulica Reusense

de EMILI AULES
Extens assortit en mosaics hidràulics
PREUS ECONÒMICS
Camí de Riudoms REUS

Casa PUJOL

TRAJOS DE LLANA
DES DE 25 PESSETES
Monterols, 37 REUS

DECORACIÓ - MOBLES

J. MONTAGUT

Carrer de la Presó, 4 REUS

Fàbrica de Capses de Cartó

ENRIC VIDAL

Carrer del Galí, 4 REUS

NON PLUS ULTRA

Trajos a preus inverossímils
La casa millor assortida en trajos per a nous
Portal de Jesús, 1. - REUS

JOSEP SOLÉ

RECADER DE REUS A BARCELONA
BARCELONA
Bou de la Plaça Nova, 14
Passaig de Gracia, 62 (Colmado)
Hospital, 4 (Estanc).
REUS
Güell i Mercader, (Hostalets), 22, Cordereria
Arraval Santa Agna, 5

DROGUERIA

de H. MARINÉ

Plaça de Prim REUS

Venda d'Espardenyes DE TOTES CLASSES

Manuel Parisi

Carrer Jesús, REUS

Claudi Borrás

DENTISTA
Plaça Constitució, 13 REUS

TINTORERIA de MANUEL CBIACH

Se renta i teny tots classe de roba. S'utilitza el planxat elèctric.
Galanes, 7 REUS